

Rok 2012 je venovaný starostlivosti o seniorov

V roku 2010 žilo na svete 670 miliónov ľudí starších než 60 rokov, v roku 2050 ich budú viac než dve miliardy, pričom v Európe bude tretina obyvateľstva staršia než 60 rokov a najrýchlejšie rastúci bude segment veľmi starých ľudí, t. j. vo veku nad 80 rokov. Bolo len otázkou času, kedy sa svet začne seriózne zaoberať otázkou, ako zvládnuť nové fenomény súvisiace s týmito demografickými

zmenami. Aj v tejto súvislosti vyhlásila Európska komisia rok 2012 za **Rok aktívneho starnutia a mezigeneračnej solidarity** a Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) bude oslavovať **Svetový deň zdravia** (7. apríl) pod heslom **Zdravé starnutie – pridajme rokom život**. Cieľom je prelomiť vnímanie starších spoluobčanov ako sociálne a ekonomické bremeno, a vyzvať, aby sa krajiny snažili zabezpečiť im podmienky na taký život, v ktorom by mohol byť využitý ich spoločenský potenciál a zároveň by mali k dispozícii služby potrebné k čo najdlhšiemu sebestačnému životu.

Zdravotníci a „sociálni“ vedia, že rýchly nárast staršej populácie má za následok zvyšujúci sa dopyt po službách dlhodobej starostlivosti. Starý človek často trpí na viacnásobné chronické ochorenia (kardiovaskulárne, onkologické, metabolické, respiračné), má problémy s mobilitou. K tomu sa často pridávajú poruchy správania, orientácie, strach, úzkosť, depresia, pocity samoty a zanedbávania zo strany rodiny a okolia. To všetko zhoršuje kvalitu jeho života, ktorú si nedokáže prinavrátiť vlastným úsilím, ale len pomocou starostlivosti zabezpečenej spoločnosťou. Podľa WHO je dlhodobá starostlivosť (long-term care, LTC) poskytovanie zdravotníckych, sociálnych a osobných služieb na opakovanej alebo kontinuálnej báze osobám s chronickými telesnými alebo duševnými poruchami. Táto starostlivosť môže byť poskytovaná v inštitucionálnom prostredí alebo v domácnosti danej osoby. Zahŕňa symptomatickú a udržiavaciu liečbu, rehabilitáciu a osobnú asistenciu. Výdavky na ňu budú v nasledujúcich desaťročiach významne rásť. V krajinách OECD sa odhadujú na 2 až 4%. Je nevyhnutné prijať reformy a reorganizovať sociálne a zdravotnícke systémy tak, aby slúžili aj starším občanom, a zároveň vytvárať podmienky na zdravé a aktívne starnutie. Neznamená to len adekvátnu dostupnosť zdravotníckych služieb v prípade choroby, ale dosiahnutie a udržanie najvyššieho potenciálu zdravia, t. j. telesnej, duševnej a sociálnej pohody počas celého života systematickým ovplyvňovaním všetkých determinantov, ktoré ovplyvňujú proces starnutia a zdravia.

Záujem integrovať sociálne a zdravotnícke služby všeobecne narastá. Niektoré krajiny to vyriešili aj formálnym vytvorením jedného spoločného ministerstva, iné prijímajú zákony, ktoré ukladajú povinnosti obom rezortom tak, aby poskytované služby boli koordinované, efektívne a hlavne vykonateľné. Z pohľadu zdravotníctva je to dôležité najmä kvôli tomu, že chronické ochorenia spotrebávajú čím ďalej tým viac finančných prostriedkov, že zdravotná starostlivosť má byť primárne zameraná na prevenciu, diagnózu a liečbu akútnych ochorení, resp. akútnych epizód chronických ochorení, a že hospitalizácie z dôvodov nedostatku sociálnych lôžok, domácej ošetrovateľskej a opatrovateľskej starostlivosti idú na úkor kvality a nákladovej efektívnosti poskytovaných zdravotníckych služieb. V ostatných rokoch sa na Slovensku vďaka záujmu kompetentných orgánov, zaniieteniu početnej skupiny odborníkov, ale aj vďaka spolupráci s medzinárodnými organizáciami dosiahla významná podpora budovania kapacít pre dlhodobú starostlivosť o starších ľudí. Vytvoriť funkčný a dostupný systém zdravotníckych a sociálnych služieb pre tých, čo potrebujú pomoc v chorobe a pri strate sebestačnosti – to sú výzvy, na ktoré sa kompetentné orgány rozhodli reagovať zákonom o dlhodobej starostlivosti. Treba veriť, že pomarcová vláda bude v tejto práci pokračovať.

Problém starnutia populácie je výzvou aj na zvyšovanie úrovne služieb pre staršie osoby, najmä v situácii, ak sa z dôvodu vyššieho veku postupne stávajú odkázanými na pomoc iných. Na Slovensku v súčasnosti existuje sieť rôznorodých služieb zameraných na tento účel. Problémom však je, že odkázané staršie osoby, ich rodinní príslušníci, často ani odborníci z rozličných sektorov nemajú o nich dostatočné informácie. Ako pomôcku, ktorá by vám a vašim pacientom mohla ďalej zjednodušiť orientáciu v spleti zdravotnícko-sociálnych služieb, ich súčinnosti a súslednosti, vám ponúkame dve brožúrky, ktoré vznikli v rámci projektu zameraného na rozvoj integrovaných zdravotníckych a sociálnych služieb. Kancelária WHO na Slovensku ho realizovala spolu s partnermi v minulom roku. Poskytujú prehľad o formách pomoci dlhodobo chorým starším ľuďom a ich rodinám v rámci zdravotníckeho a sociálneho sektoru. Jedna je určená pre poskytovateľov služieb, druhá pre pacientov/klientov. Domnievame sa, že takéto informácie môžu zlepšiť manažment dlhodobej starostlivosti o uvedenú skupinu ľudí, a tak pomôcť zvýšiť kvalitu ich predlžujúceho sa života.

MUDr. Darina Sedláková, MPH
riaditeľka kancelárie WHO na Slovensku
členka redakčnej rady časopisu VIA PRACTICA
dse@euro.who.int

Via Practica

Ročník 9, 2012, číslo 1, vychádza 6-krát ročne

Vychádza v spolupráci s:

- Slovenská spoločnosť všeobecného praktického lekárstva SLS
- Slovenská asociácia aterosklerózy

Predseda redakčnej rady:

MUDr. Ľuboš Drgoňa, CSc.

Redakčná rada:

doc. MUDr. Viliam Dobiáš, CSc.
MUDr. Ľubomíra Fábryová, PhD.
doc. MUDr. Štefan Farský, CSc., FESC
prof. MUDr. Ján Gajdošík, PhD.
prof. MUDr. Vasil Hricák, PhD., FESC
doc. MUDr. Martin Hrubisko, PhD.
MUDr. Jozef Jakuš
MUDr. Eva Jurgová, PhD.
JUDr. MUDr. Peter Kováč, PhD.
MUDr. Eva Máderová, CSc.
MUDr. Peter Marko, MPH
prof. MUDr. Peter Mitro, PhD.
MUDr. Imrich Mucska
prof. MUDr. Juraj Payer, CSc.
MUDr. Darina Sedláková, MPH
doc. MUDr. Peter Špalek, CSc.
MUDr. Iveta Vaverková, MPH

Kontrola autodiagnostických testov:

MUDr. Jozef Kalužay, PhD.

Vydavateľ:

SOLEN, s.r.o., Bratislava

SOLEN
MEDICAL EDUCATION

Adresa redakcie:

SOLEN, s.r.o., Lovinského 16, 811 04 Bratislava
tel.: 02/5465 1386, fax.: 02/5465 1384
redakcia@solen.sk, www.solen.sk

Redaktorka časopisu:

Magdaléna Žiaková, 02/5465 1380, 0911 904 599,
ziakova@solen.sk

Grafická úprava, sadzba:

Ján Kopčok, kopcok@solen.sk

Obchodné oddelenie:

Renáta Kajanovičová, 02/54650647
kajanovicova@solen.sk

Predplatné na rok 2012:

Cena predplatného za 6 čísel na rok 2012 je 18 € (542,27 Sk, konverzný kurz 30,126 SKK/1 EUR).
Časopis si môžete objednať na www.solen.sk,
e-mailom: predplatne@solen.sk, faxom: 02/ 5465 1384,
tel.: 02/5465 0649.

Všetky publikované články prechádzajú recenziou.

Registrácia MK SR pod číslom EV 3578/09

ISSN 1336-4790

Časopis je indexovaný v Bibliographia Medica Slovaca (BMS).
Citácie sú spracované v CiBaMed.

Citačný index: Via pract.

Vydavateľstvo SOLEN, s.r.o., má výhradné právo na preberanie a publikáciu článkov z časopisov Interní medicína pro praxi a ďalších časopisov vydavateľstva SOLEN, s.r.o., ČR. Akákoľvek časť obsahu alebo článku nesmie byť kopírovaná alebo inak rozmnožovaná s cieľom ďalšieho šírenia akýmkoľvek spôsobom a v akejkoľvek forme bez písomného súhlasu vydavateľstva SOLEN, s.r.o., ako vlastníka autorských práv.

Vydavateľ nenesie zodpovednosť za údaje a názory autorov jednotlivých článkov či inzerátov.